

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра міжнародних відносин і суспільних наук

ЗАТВЕРДЖЕНО

Навчально-науковий інститут
непервної освіти і туризму
27 травня 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Історія української культури

Галузь знань	24 «Сфера обслуговування»
Спеціальність	<u>242 – «Туризм і рекреація»</u>
Освітня програма	<u>Туризм</u>
ННІ	<u>неперервної освіти і туризму</u>

Розробник: доцент кафедри міжнародних відносин і суспільних наук, кандидат історичних наук, доцент Людмила Лановюк

Київ – 2025 р.

Опис навчальної дисципліни Історія української культури

Історія української культури – це наука, що вивчає культурні та мистецькі надбання народів, що проживали і проживають на території нинішньої України. Поняття «українська культура» тлумачиться як комплекс характерних матеріальних, духовних, інтелектуальних і емоційних рис суспільства, що включає в себе не лише різні мистецтва, а й спосіб життя, основні правила людського буття, системи цінностей, традицій і вірувань. Метою вивчення дисципліни є забезпечення розуміння явищ традиційно-культурної спадщини українського народу та їх висвітлення в світовому контексті, а також систематизація послідовності культурного розвитку, ознайомлення з художніми особливостями кожної епохи, її мистецькими пам'ятками, видатними постатями. Для фахівця в галузі туризму знання з історії української культури є одними із базових, оскільки дозволяють орієнтуватися у великому спектрі матеріальних та духовних пам'яток України та створювати цікаві туристичні продукти. Дисципліна спрямована на вивчення принципових проблем курсу з урахуванням специфіки аграрного вузу, зокрема, такого явища як зелений туризм. Навчальний курс містить 120 годин (4 кредити). Дисципліна поділена на два модулі. Перший – стародавня та середньовічна історія української культури – характеризує культуротворчі процеси на території України від їх витоків (первісної епохи) до XVIII ст. (періоду бароко). Другий модуль – українська культура нового та новітнього часу – розкриває особливості розвитку національної культури відповідно до мистецьких епох XVIII – XIX ст.

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	бакалавр	
Спеціальність	242 – «Туризм і рекреація»	
Освітня програма	Туризм	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Обов'язкова	
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота) (за наявності)	-	
Форма контролю	Екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти		
	Форма здобуття вищої освіти	
	денна	заочна
Курс (рік підготовки)	2	
Семестр	1	
Лекційні заняття	30 год.	
Практичні, семінарські заняття	30 год.	
Лабораторні заняття	-	
Самостійна робота	60 год.	
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми здобуття вищої освіти	4 год.	

1. Мета, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Метою вивчення дисципліни є забезпечення розуміння явищ традиційно-культурної спадщини українського народу та їх висвітлення в світовому контексті, а також систематизація послідовності культурного розвитку, ознайомлення з художніми особливостями кожної епохи, її мистецькими пам'ятками, видатними постатями.

У результаті вивчення дисципліни студент повинен

знати: основні теоретичні аспекти культури; основні етапи української культури у їхній хронологічній послідовності та характерні особливості кожного зокрема; стилі, властиві культурним епохам, їхні риси; історичний контекст культурних епох та явищ; провідних діячів української культури та мистецтва, їхні найважливіші твори та здобутки; концепції формування і розвитку українського етносу та найбільш характерні риси взаємозв'язків і взаємовпливів етнічних груп в рамках української держави; особливості історико-етнографічного районування України; закономірності розвитку основних галузей господарства та матеріальної і духовної культури українців; історію формування та діяльності культурологічних організацій українського народу; визначальні тенденції розвитку освіти, науки, техніки як фундаментальних основ рівня життя українського етносу;

вміти: визначати періоди, закономірності формування української культури, а також особливості сучасного культурного розвитку українського суспільства та його перспективу; вільно орієнтуватися в особливостях різних етапів національної культури; впроваджувати традиційно-культурні норми поведінки українського народу у сучасну практику; враховувати естетичні та етичні цінності культурної спадщини українського народу при здійсненні професійної діяльності.

Набуття компетентностей:

інтегральна компетентність:

Здатність комплексно розв'язувати складні професійні задачі та практичні проблеми у сфері туризму і рекреації як в процесі навчання, так і в процесі роботи, що передбачає застосування теорій і методів системи наук, які формують туризмознавство, і характеризуються комплексністю та невизначеністю умов.

загальні компетентності (ЗК):

K02. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя

спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

K16. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях

K28. Здатність працювати у міжнародному середовищі на основі позитивного ставлення до несхожості до інших культур, поваги до різноманітності та мультикультурності, розуміння місцевих і професійних традицій інших країн, розпізнавання міжкультурних проблем у професійній практиці.

Програмні результати навчання навчальної дисципліни:

ПР14. Проявляти повагу до індивідуального і культурного різноманіття.

ПР18. Адекватно оцінювати свої знання і застосовувати їх в різних професійних ситуаціях

2. Програма та структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Стародавня та середньовічна історія української культури												
Тема 1. Вступ. Теоретичні аспекти культури	3	3										
Тема 2. Культура і суспільство	3		3			4						
Тема 3. Стародавня культура східних слов'ян дохристиянської доби	4	3										
Тема 4. Давнє населення України та	4		3			4						

його вплив на формування української культури												
Тема 5. Культурний розвиток Русі-України в княжу добу	4	3				6						
Тема 6. Особливості світорозуміння людини часів Київської Русі	4		3			4						
Тема 7. Культура України в XIV – I пол. XVII ст.	4	3				4						
Тема 8. Художньо-історичний мистецький світ XIV – I пол. XVII ст.	4		3			4						
Тема 9. Козацтво як явище історії та культури	4	3				4						
Тема 10. Запорозька Січ як культурно-історичний феномен	3		3									
Разом за змістовим модулем 1	60	15	15			30						
Змістовий модуль 2. Історія української культури в нову та новітню добу												
Тема 11 Українське бароко як нове світовідчуття і нове мистецтво		4				4						
Тема 12. Культура України в другій половині XVII-XVIII ст.			4									
Тема 13. Духовні пошуки XIX ст. Українська культура в загальноєвропейській перспективі		4				6						
Тема 14. Розвиток науки та освіти в Україні в XIX ст.			3			4						
Тема 15. Українська культура в перспективі світових процесів, зрушень, нових явищ і тенденцій на рубежі XIX-XX ст.		4				4						
Тема 16. Розвиток національної культурної традиції та формування нової естетичної свідомості у			4			4						

художній творчості на рубежі XIX-XX ст.												
Тема 17. Українська культура у XX – на поч. XXI ст.		3				4						
Тема 18. Українська культура другої половини XX – поч. XXI ст.			4			4						
Разом за змістовим модулем 2	60	15	15			30						
Усього годин	120	30	30			60						

3. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Вступ. Теоретичні аспекти культури	2
2	Культура і суспільство	2
3.	Давнє населення України та його вплив на формування української культури	2
4.	Особливості світорозуміння людини часів Київської Русі	4
5.	Художньо-історичний мистецький світ XIV – I пол. XVII ст.	4
6.	Козацтво як явище історії та культури	2
7.	Українське бароко як нове світовідчуття і нове мистецтво	4
8.	Духовні пошуки XIX ст. Українська культура в загальноєвропейській перспективі	2
9.	Українська культура в перспективі світових процесів, зрушень, нових явищ і тенденцій на рубежі XIX-XX ст.	4
10.	Українська культура у XX – на поч. XXI ст.	4
Разом		30

4. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Стародавня культура східних слов'ян дохристиянської доби	4
2	Культурний розвиток Русі-України в княжу добу	4
3	Культура України в XIV – I пол. XVII ст.	4
4	Запорозька Січ як культурно-історичний феномен	2
5	Культура України в другій половині XVII-XVIII ст.	4
6	Розвиток науки та освіти в Україні в XIX ст.	4
7	Розвиток національної культурної традиції та формування нової естетичної свідомості у художній творчості на рубежі XIX-XX ст.	4
8	Українська культура другої половини XX – поч. XXI ст.	4
Разом		30

5. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Культура і суспільство	4
2	Давнє населення України та його вплив на формування української культури	4
3	Культурний розвиток Русі-України в княжу добу	6

4	Особливості світорозуміння людини часів Київської Русі	4
5	Культура України в XIV –I пол. XVII ст.	4
6	Художньо-історичний мистецький світ XIV – I пол. XVII ст.	4
7.	Козацтво як явище історії та культури	4
8.	Українське бароко як нове світовідчуття і нове мистецтво	4
9.	Духовні пошуки XIX ст. Українська культура в загальноєвропейській перспективі	6
10.	Розвиток науки та освіти в Україні в XIX ст.	4
11.	Українська культура в перспективі світових процесів, зрушень, нових явищ і тенденцій на рубежі XIX-XX ст.	4
12.	Розвиток національної культурної традиції та формування нової естетичної свідомості у художній творчості на рубежі XIX-XX ст.	4
13.	Українська культура у XX – на поч. XXI ст.	4
14.	Українська культура другої половини XX – поч. XXI ст.	4
Разом		60

6. Методи та засоби діагностики результатів навчання:

- усне опитування;
- тестування;
- захист творчих індивідуальних робіт;
- захист рефератів.

7. Методи навчання:

- проблемне навчання;
- навчання через дослідження;
- навчальні дискусії та дебати;
- командна робота.

8. Оцінювання результатів навчання.

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національну оцінку згідно чинного «Положення про екзамени і заліки НУБіП України» (наказ про введення в дію від 28.02.2025 р. № 202)

8.1. Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Вид навчальної діяльності	Результати навчання	Оцінювання
Модуль 1. Стародавня та середньовічна історія української культури		
Назва тем		
Семінар 1. Стародавня культура східних слов'ян дохристиянської доби	ПР14. Проявляти повагу до індивідуального і культурного різноманіття.	16
Семінар 2. Культурний розвиток Русі-України в княжу добу	ПР14. Проявляти повагу до індивідуального і культурного різноманіття.	16
Семінар 3. Культура України в XIV – I пол. XVII ст.	ПР14. Проявляти повагу до індивідуального і культурного різноманіття.	16
Семінар 4. Запорозька Січ як культурно-історичний феномен	ПР14. Проявляти повагу до індивідуального і культурного різноманіття.	12

Індивідуальне творче завдання Індивідуальна творча красназнавча робота (історико-культурні пам'ятки рідного краю)	ПР14. Проявляти повагу до індивідуального і культурного різноманіття.	10
Модульна контрольна робота 1	ПР18. Адекватно оцінювати свої знання і застосовувати їх в різних професійних ситуаціях	30
Всього за модулем 1		100
Модуль 2. Історія української культури в нову та новітню добу		
Назва тем		
Семінар 5. Культура України в другій половині XVII-XVIII ст.	ПР14. Проявляти повагу до індивідуального і культурного різноманіття.	16
Семінар 6. Розвиток науки та освіти в Україні в XIX ст.	ПР14. Проявляти повагу до індивідуального і культурного різноманіття.	12
Семінар 7. Розвиток національної культурної традиції та формування нової естетичної свідомості у художній творчості на рубежі XIX-XX ст.	ПР14. Проявляти повагу до індивідуального і культурного різноманіття.	16
Семінар 8. Українська культура другої половини XX – поч. XXI ст.	ПР14. Проявляти повагу до індивідуального і культурного різноманіття.	16
Індивідуальне творче завдання На основі інформації опрацьованих джерел створити презентацію або рукописну тезисну роботу із запропонованого переліку тем модуля	ПР14. Проявляти повагу до індивідуального і культурного різноманіття.	10
Модульна контрольна робота 2.	ПР18. Адекватно оцінювати свої знання і застосовувати їх в різних професійних ситуаціях	30
Всього за модулем 2		100
Навчальна робота	$(M1 + M2)/2 * 0,7 \leq 70$	
Екзамен	30	
Всього за курс	$(\text{Навчальна робота} + \text{екзамен}) \leq 100$	

8.2. Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка за національною системою (екзамени/заліки)
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

8.3. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної	Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Самостійні роботи повинні бути

добročесності	виконані самостійно відповідно вимог, які до них висуваються.
Політика щодо відвідування	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету)

9. Навчально-методичне забезпечення:

- електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України eLearn - <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=3113>;
- конспекти лекцій та їх презентації (в електронному вигляді);
- підручники, навчальні посібники;
- методичні матеріали щодо вивчення навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти денної та заочної форми здобуття вищої освіти;
- матеріали для демонстрування за допомогою технічних засобів навчання (відеофільми та відеофрагменти).

10. Рекомендовані джерела інформації

1. Білоцерківський В.Я., Шейко В.М. Історія української культури. – К.: Знання, 2021. – 413 с.
2. Вербицька П., Хома І. Історія української культури: європейський контекст. – К., 2023. – 318с.
3. Висоцький О.Ю. Історія української культури. – Дніпропетровськ: НМетАУ, 2021. – 130 с.
4. Історія української культури / За заг. ред. І. Крип'якевича. – 4-те видання. – К.: Либідь, 2022. – 656 с.
5. Культурологія: теорія та історія культури. Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / І.І. Тюрменко, С.Б. Буравченкова, П.А. Рудик та ін. – К.: Центр навчальної літератури, 2021. – 368с.
6. Нікольченко Ю., Сабадаш Ю. Історія української культури. Практикум. – К., 2024. – 110 с.
7. Сабадаш Ю. Історія української культури (XX століття). Хрестоматія / Ю. Шабанова. – К., 2023. – 292 с.
8. Сабадаш Ю. Історія української культури (від стародавніх часів до XIX століття). Ілюстрована хрестоматія / Ю. Шабанова. – К., 2020. – 320 с.
9. Шабанова Ю., Тарасова Ю., Дичковська О. Історія української культури. Навчальний посібник для студентів усіх спеціальностей денної та заочної форм навчання / Ю.О.Шабанова, Н.Ю.Тарасова, О.Я. Дичковська. – Дніпропетровськ, 2022. – 141 с.